

K. Hoogland
APS, Utrecht

Inleiding

Er wordt op dit moment op alle niveaus gewerkt aan verbeteren van het rekenonderwijs; in het basisonderwijs, in het voortgezet onderwijs (vo) en in het mbo.

Het vraagstuk om op macro-niveau (landelijk) te komen tot een niveauverhoging van onderwijs in het algemeen, en van rekenen in het bijzonder, is buitengewoon complex. Vele maatschappelijke, psychologische, pedagogische, economische, en psychologische factoren werken op elkaar in en zijn niet altijd te onderscheiden in eindresultaten van het onderwijs. Op dit moment wordt vanuit het Ministerie van OCW vooral ingezet op toetsen. De ontwikkelingen rond die toetsen staat centraal in deze bijdrage.

Examens en toetsen in vo en mbo

Eerst maar even de feiten op een rijtje. Op woensdag 23 januari 2008 worden op de Panama-conferentie in Noordwijkerhout de rapporten 'Over de drempels met taal en rekenen' en het deelrapport 'Over de drempels met rekenen' gepresenteerd door de commissie Meijerink. Na enige nadere beschouwingen en concretiseringen wordt uiteindelijk het 'Referentiekader Taal en Rekenen' op 29 april 2010 in de wet vastgelegd. Op 17 juni 2010 wordt via een besluit vastgesteld welke niveaus voor welke onderwijssoort moeten gaan gelden.

Samengevat zijn voor de volgende onderwijssoorten de volgende niveaus vastgesteld:

- Basisonderwijs en speciaal onderwijs: 1F en 1S;
- vmbo: 2F;
- havo en vwo: 3F;
- mbo niveau 1, 2 en 3 opleidingen: 2F;
- mbo niveau 4 opleidingen: 3F.

Voor het mbo komen er Centraal Ontwikkelde Examens Rekenen 2F en 3F. De ontwikkeling daarvan volgt de systematiek die in het vo al vele jaren wordt gehanteerd bij centrale examens. Het Cito is leverancier van items en toetssoftware en het College voor Examens de formele vaststeller van de examens.

Voor opleidingen op niveau 4 zal het rekenexamen 3F

voor het eerst afgenomen worden in het examenjaar 2013-2014. Voor opleidingen op niveau 2 en 3 zal het rekenexamen 2F voor het eerst afgenomen worden in het examenjaar 2014-2015. In de jaren daarvoor vinden pilot-examens plaats. Voor opleidingen op niveau 1 beslist de minister later hoe de studenten van deze opleidingen moeten gaan voldoen aan referentieniveau 2F.

Voor het vo komen er centraal ontwikkelde rekentoetsen 2F en 3F. In het examenjaar 2013-2014 zullen deze voor het eerst worden afgenomen.

Slaag-zak regeling

Op 29 juni 2011 is per regeling vastgelegd hoe het referentiekader een rol gaat spelen in de examenregelingen van scholen en opleidingen (dit is de zogenoemde 'slaag-zak regeling'). Afname en een eenmalige herkansing zullen in enkele aaneengesloten perioden van twee weken gedurende het schooljaar worden geprogrammeerd. De precieze 'slaag-zak regelingen' met alle overgangsbepalingen is te gedetailleerd om te beschrijven in deze bijdrage. Daarvoor verwijs ik naar de altijd actuele en informatieve websites van het steunpunt taal en rekenen vo en mbo.¹

Kort gezegd komt het er op neer dat leerlingen minimaal een 5 moeten halen voor het rekenexamens of de rekentoetsen en niet teveel 5-en in totaal. Of anders gezegd: Met een 4 voor de rekentoets en/of -examen en daarna een 4 voor de herkansing is het over en uit voor dat schooljaar.

De inzet van de minister is hoog: de toekomstige kernvakkenregel voor bijvoorbeeld havo en vwo gaat er als volgt uit zien: 'Leerlingen mogen niet meer dan één vijf halen voor Nederlands, Engels, wiskunde en de rekentoets'. Dat lijkt een unicum in de onderwijshistorie te worden: een digitale toets zonder studielast of programma, die even zwaar telt als de examenresultaten van omvangrijke basisvakken.

Hoe gaat de toets er uit zien?

Het zal gaan om digitaal af te nemen toetsen met computerscoorbare (meest numerieke) antwoorden. De digitale afname gaat via de examensoftware 'Examentester' van

